
UDC 657.1

JEL Classification: M41

DOI: 10.35774/visnyk2024.04.155

Юлія Біла,

кандидатка економічних наук, доцентка,
докторантка кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет,
вул. Львівська, 11а, м. Тернопіль, 46009, Україна.
Електронна адреса: yuliya.sudyn@gmail.com.
ORCID ID: 0000-0002-0741-5597

Андрій Білий,

аспірант кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет,
вул. Львівська, 11а, м. Тернопіль, 46009, Україна.
Електронна адреса: yuliya.sudyn@gmail.com.
ORCID ID: 0000-0002-0741-5597

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ
В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

Біла Ю., Білий А. Проблемні питання управлінського обліку в аграрних підприємствах. *Вісник економіки*. 2024. Вип. 4. С. 155–163. DOI: 10.35774/visnyk2024.04.155

Bila, Yu., Bilyi, A. (2024). Problemni pytannya upravlinskoho obliku v ahramnykh pidpriemstvakh [Problematic issues of management accounting in the agrarian enterprises]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics*, 4, 155-163. DOI: 10.35774/visnyk2024.04.155

Анотація

Вступ. У сучасному бізнес-середовищі успішне ухвалення рішень є вирішальним фактором для досягнення цілей та підвищення продуктивності компанії. Основою таких рішень має бути надійна і ретельно відібрана інформація із загальних даних, що підтримують діяльність підприємства. Управлінський облік служить засобом створення аналітичної бази, необхідної для ефективного керування організацією. Дослідження проблем управлінського обліку в аграрному секторі дасть змогу запропонувати способи їх подолання і посилення конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств.

Мета дослідження. Метою статті є визначення проблемних аспектів управлінського обліку в аграрних підприємствах та шляхів їх вирішення.

Методи. Для здійснення дослідження взято до уваги загальнонаукові і спеціальні методи наукового пізнання. Індукція й аналіз сприяли опрацюванню наукових праць, присвячених управлінському обліку. Для визначення впливу особливостей аграрної

© Юлія Біла, Андрій Білий, 2024.

діяльності на організацію управлінського обліку використано синтез, групування й аналогію. Узагальнення сприяло формуванню висновків про статті калькуляції собівартості сільськогосподарської продукції.

Результати. На основі аналізу визначень у нормативно-правових актах і працях науковців сформульовано визначення терміна: управлінський облік – це система обліку витрат, доходів та фінансових результатів, яка становить основу для ухвалення управлінських рішень. Виявлено проблемні аспекти управлінського обліку в підприємствах аграрного сектору: труднощі під час визначення собівартості агропродукції; недосконалість інтеграції програмного забезпечення геоінформаційних систем та бухгалтерських програм; специфічні об'єкти обліку, які не завжди можна достовірно оцінити; відсутність даних щодо перманентного контролю біологічних активів у момент прийняття рішень. З'ясовано чинники, за допомогою яких підприємство може впливати на процес калькулювання витрат на собівартість агропродукції: ефективна організація операційної діяльності; рівень професійної кваліфікації працівників; рівень використання сучасної агротехніки; технологія вирощування агропродукції.

Перспективи подальших досліджень. У подальших дослідженнях розглянемо функції управлінського обліку і вимоги до достовірності його даних, що дасть змогу повніше охарактеризувати концептуальні засади та створити інформаційну базу для менеджменту компанії.

Ключові слова: управлінський облік, статті калькуляції, собівартість, облік в аграрних підприємствах.

Формули: 0, **рис.:** 0, **табл.:** 0, **бібл.:** 16.

Julia BILA,

PhD (Economics), Associate Professor,
Doctoral student of the Department of Accounting and Taxation,
Western Ukrainian National University,
11a Lvivska st., Ternopil, 46009, Ukraine.
E-mail: yuliya.sudyn@gmail.com.
ORCID ID: 0000-0002-0741-5597

Andrii BILYI,

graduate student of the Department of Accounting and Taxation,
West Ukrainian National University,
11a Lvivska st., Ternopil, 46020, Ukraine.
E-mail: biluyandriy11@gmail.com.
ORCID ID: 0009-0004-5899-202X

PROBLEMATIC ASPECTS OF MANAGEMENT ACCOUNTING IN THE AGRARIAN ENTERPRISES

Abstract

Introduction. In the modern business environment, successful decision-making is a critical factor for achieving goals and improving a company's performance. The foundation

of such decisions should be reliable and carefully selected information from extensive data that supports the company's activities. Managerial accounting serves as a means of creating the analytical base necessary for effective organizational management. Researching the challenges of managerial accounting in the agricultural sector will help propose ways to overcome them and strengthen the competitive advantages of agricultural enterprises.

The aim of the study. *The aim of this article is to identify the problematic aspects of managerial accounting in agricultural enterprises and find ways to solve them.*

Methods. *General scientific and specific methods of scientific inquiry were used in this study. Induction and analysis contributed to the examination of scientific works devoted to managerial accounting. Synthesis, grouping, and analogy were applied to identify the impact of agricultural activities' specifics on the organization of managerial accounting. Generalization helped formulate conclusions regarding the cost calculation items of agricultural products.*

The results. *Based on the analysis of definitions in regulatory legal acts and scientific literature, the following definition has been formulated: managerial accounting is a system of accounting for costs, revenues, and financial results that serves as the basis for managerial decision-making. The problematic issues of organizing managerial accounting in agricultural enterprises were identified: difficulties in determining the cost of agricultural products, imperfections in integrating geographic information system software with accounting programs, specific accounting objects that cannot always be reliably assessed, and the absence of data on the permanent state of biological assets at the time of decision-making. Factors through which an enterprise can influence the process of cost calculation for agricultural products were also identified: effective organization of operational activities, level of professional qualification of employees, level of utilization of modern agricultural equipment, and technology for cultivating agricultural products.*

Prospects for further research. *Future research should consider the functions of managerial accounting and the requirements for the reliability of its data, which will allow for a more comprehensive characterization of the conceptual foundations and create an information base for company management.*

Keywords: *managerial accounting, cost calculation items, cost price, accounting in agricultural enterprises.*

Formulas: 0, figures: 0, tables: 0, bibl: 16.

JEL classification: M41.

Постановка проблеми. В сучасних умовах ведення бізнесу якісні управлінські рішення відіграють ключову роль у досягненні результату та підвищенні ефективності діяльності підприємства. Основою для цих рішень має бути достовірна і вдало відібрана інформація з масиву даних, які забезпечують функціонування компанії. Управлінський облік є інструментом створення унікальної аналітичної бази для ефективного менеджменту підприємства. Аналіз проблемних аспектів управлінського обліку в аграрних підприємствах дасть змогу запропонувати шляхи їх вирішення та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: «управлінський облік – система

збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством» [1]. М. Чумаченко розглядає «управлінський облік не як результат «штучного поділу», а цілеспрямований розвиток усього бухгалтерського обліку, який має перетворитися в надійного постачальника інформації для потреб управління, тобто через призму інформаційної функції» [2, с. 4]. С. Голов та В. Єфіменко визначають «управлінський облік як процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки і контролю всередині організації та для забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів, тобто зі сторони планування, оцінки та контролю» [3, с. 112]. З.-М. В. Задорожний і Я. Ф. Аверкін: «управлінський облік потрактовують через призму систематизації й аналізу даних, вважаючи його системою підготовки і економічної інтерпретації інформації для формування стратегічних рішень. Управлінський облік – це інтегрована система збору, обробки та передачі інформації внутрішнім користувачам щодо доходів і витрат підприємств з метою забезпечення ефективного управління собівартістю та отримання позитивного фінансового результату» [4, с. 117].

До інформації, яка використовується у системі управлінського обліку є перелік деяких правил. Зокрема, В. М. Рожелюк та П. Н. Денчук вважають, що «...в сучасних умовах з'явилася низка нових вимог, які ставляться менеджерами до системи обліку відносно характеру й обсягу інформації, яка потрібна їм для управління. Зокрема до управлінської інформації висуваються сьогодні такі вимоги: своєчасність; диференційованість; доступність форми та змісту; варіативність» [5, с. 335].

Невирішеними є такі питання: концептуальних засад управлінського обліку; впливу особливостей аграрної діяльності на його організацію в підприємстві; калькуляції собівартості сільськогосподарської продукції.

Постановка завдання. Метою статті є визначення проблемних аспектів управлінського обліку в аграрних підприємствах та шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи визначення управлінського обліку подані в працях українських авторів можемо зробити висновок, що існує декілька підходів до розуміння такого виду обліку:

- система обліку інформації, основна мета якої – забезпечення управлінського персоналу необхідними даними;
- розглядається як система обліку доходів і витрат, які становлять основу для ухвалення управлінських рішень;
- як взаємозв'язок різних систем і методів управління, що існують у підприємстві.

Вважаємо ці підходи доцільними, але найбільш повно управлінський облік характеризує саме їхній взаємозв'язок та взаємне доповнення. Крім, того об'єктами управлінського обліку є не лише витрати й доходи, а і фінансові результати. Відповідно, управлінський облік – це система обліку витрат, доходів та фінансових результатів, яка становить основу для ухвалення управлінських рішень.

Управлінський облік як система інформації для ухвалення рішень має враховувати галузеві особливості. У підприємств аграрної сфери наявні суттєві відмінності у веденні обліку щодо суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність в інших галузях. Такими особливостями є: залежність від погодних, умов сезонний характер виробництва, облік землі та біологічних активів.

Окремі автори до характерних особливостей аграрної сфери пропонують відносити: «біологічні закони, які визначають специфічну технологію побудови бухгалтерського обліку; соціальну складову, яка визначає орієнтацію агробізнесу на впровадження соціально орієнтованого підприємництва в громадському суспільстві, в основі якого лежить задоволення життєвих потреб суспільства, забезпечення стабільності сталого розвитку сільських громад і підвідомчих їм територій; здійснення активної інформаційної політики, спрямованої як на стабільне й якісне продовольче забезпечення громадян, так і здатність України реалізувати свій значний аграрний потенціал» [6; 7; 8].

Вважаємо, що основними проблемами управлінського обліку в підприємствах аграрного сектору такі:

- недоліки програмного забезпечення, яке змогло б уніфікувати дані із геоінформаційних систем в облікову програму для створення вибірки в управлінську звітність;

- складнощі у визначенні собівартості, позаяк вихід готової продукції є нелінійним, а витрати на виготовлення систематичні;

- особливі об'єкти обліку (супутня продукція, рослини та їхні залишки, групи тварин, органічні відходи, приплід) не завжди є можливість достовірно оцінити та представити за справедливою вартістю, що перекручує інформацію для менеджменту компанії;

- відсутність інформації щодо перманентного стану довгострокових і поточних біологічних активів у момент ухвалення рішень.

З.-М. В. Задорожний [9] для покращення управлінського обліку пропонує взяти до уваги засадничі принципи, які є основою для створення тези, згідно з якою має функціонувати управлінський облік.

Характерні особливості аграрної діяльності, біологічні активи, присутність допоміжних виробництв, різноманітність побічної та супутньої продукції зумовлюють деякі складнощі у веденні управлінського обліку. Вважаємо за необхідне, організувати управлінський облік у розрізі: біологічних активів (тварин та культур); галузей виробництва; видів виробництв (основного, переробного, допоміжного); видів продукції (основної, побічної та супутньої).

Управлінський облік витрат є ключовим елементом ефективного менеджменту, що дає змогу аналізувати і контролювати всі види витрат для ухвалення ефективних управлінських рішень. Мета такого виду обліку зосереджується на внутрішніх запитах підприємства та має відмінності від фінансового обліку, який призначений для усіх користувачів.

Основною класифікаційною ознакою витрат в аграрних підприємствах є розподіл на прямі та непрямі. Прямі витрати можуть безпосередньо відноситись на собівартість агропродукції (наприклад, насіння, добрива, зарплата виробничого працівника, амортизація за виробничим методом). Непрямі витрати охоплюють ті види, які неможливо прямо пов'язати з конкретною продукцією (наприклад, витрати на управління підприємством; витрати на збут агропродукції; зарплата агронома, що вирощує декілька культур тощо).

Прямі витрати аграрних підприємств слід розподіляти за статтями калькуляції для визначення собівартості агропродукції. Моделювання процесу вирощування рослин (за прикладом кукурудзи) дасть змогу охопити всі стадії технологічного

процесу створення готової продукції. Кукурудза може бути біоенергетичним активом в обліку, якщо використовується з енергетичною метою [10; 11]. Основними етапами вирощування кукурудзи є такі: підготовка ґрунту; додавання добрив; внесення насіння; моніторинг за плантаціями; захист від шкідників; збір урожаю; його доставка до складів зберігання.

Кожна із зазначених стадій охоплює окремі витрати, їхня ідентифікація сформулює якісну інформацію для ухвалення управлінських рішень. Під час підготовки ґрунту відбувається процес орання та культивування землі, що супроводжується такими витратами: заробітна плата основних робітників та єдиний соціальний внесок (ЄСВ); витрати на паливно-мастильні матеріали; витрати на техогляд та ремонт агротехніки; амортизація агротехніки (виробничий метод). На етапі внесення добрив повторюються витрати, пов'язані із заробітною платою основних робітників та обслуговуванням агротехніки, а також додаються матеріальні витрати на добрива. Під час посіву потрібно виокремити додатково витрати на насіння, а під час захисту від шкідників та хвороб – витрати на засоби захисту рослин. Моніторинг за плантаціями і збір урожаю також передбачає витрати на заробітну плату основних робітників та агротехніку. Виокремимо основні статті калькуляції собівартості вирощеної в аграрному підприємстві кукурудзи:

- витрати на насіння та добрива;
- витрати на засоби захисту рослин;
- заробітна плата основних робітників;
- ЄСВ на заробітну плату основних робітників;
- витрати на паливно-мастильні матеріали;
- витрати на техогляд і ремонт агротехніки;
- амортизація агротехніки (виробничий метод).

Важливе значення має організація логістики на підприємстві в рівень розвитку комп'ютерно-комунікаційних технологій [12; 13; 14]. Якісна організація процесу управління собівартістю сприятиме зростанню внутрішнього гудвілу як важливого нематеріального активу підприємства [15; 16]. Тому в процесі калькулювання витрат на виробництво кукурудзи потрібно проаналізувати чинники, що впливають на виробничий процес.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз визначень у нормативно-правових актах і працях науковців дав змогу визначити декілька напрямків трактування терміна «управлінський облік»: система обліку інформації, основна мета якої – забезпечення управлінського персоналу необхідними даними; система обліку доходів і витрат, які становлять основу для ухвалення управлінських рішень; взаємозв'язок різних систем і методів управління, що застосовуються на підприємстві. Найбільш повно управлінський облік характеризує взаємозв'язок таких підходів, що дає змогу сформулювати визначення терміна: управлінський облік – це система обліку витрат, доходів та фінансових результатів, яка становить основу для ухвалення управлінських рішень.

Основні проблемні аспектами організації управлінського обліку в підприємствах аграрної галузі такі: труднощі у визначенні собівартості агропродукції; недосконалість інтеграції програмного забезпечення геоінформаційних систем та бухгалтерських програм; специфічні об'єкти обліку, які не завжди можна достовірно оцінити;

відсутність даних щодо перманентного стану довгострокових і поточних біологічних активів у момент ухвалення рішень.

Чинниками, за допомогою яких підприємство може впливати на процес калькулювання витрат на собівартість агропродукції, є такі: ефективна організація операційної діяльності; рівень професійної кваліфікації працівників; рівень використання сучасної агротехніки; технологія вирощування агропродукції. Ефективне управління контрольованими чинниками дасть змогу встановити баланс між мінімізацією собівартості продукції і збереженням її якості, що матиме важливе значення для підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного виробництва.

У подальших дослідженнях розглянемо функції управлінського обліку і вимоги до достовірності його даних, що дасть змогу більш повно охарактеризувати концептуальні засади та створити інформаційну базу для менеджменту компанії.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
2. Чумаченко М. Г. Управлінський облік потребує підтримки. Бухгалтерський облік і аудит. 2003. № 5. С. 3–7.
3. Голов С. Ф., Єфіменко В. І. Фінансовий та управлінський облік. Київ : Автоінтерсервіс. 1996. 554 с.
4. Задорожний З.-М. В., Аверкин Я. Ф. Управлінський облік: особливості та принципи. *Фінансо-векредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. № 1. С. 114–120. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/34474>.
5. Рожелюк В. М., Денчук П. Н. Історичні передумови генезису управлінського обліку та його есенція в Україні. *Бізнес інформ*. 2016. №11. С. 331–339. URL: http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/15123/1/business-inform-2016-11_0-pages-331_339.pdf.
6. Довжик О. О., Гаркуша С. А. Управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: особливості побудови. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2014. № 4. С. 124–135.
7. Задорожний З.-М. В., Крупка Я. Д., Омецінська І. Я. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в Україні : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 320 с. URL: http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5793/1/Kontseptsia_rorvytku_buhgalterskogo_obliku-2015.pdf
8. Дерій В. А. Методи внутрішньогосподарського контролю за витратами на виробництво у сільськогосподарських підприємствах. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 18. С. 254–257.
9. Задорожний З.-М. В., Крупка Я. Д., Омецінська І. Я. Стан і перспективи розвитку вітчизняної системи обліку. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 294 с.
10. Bila Y. Bioenergy assets in the global climate scenario: multilevel model of functions. *Herald of Economics*. 2023. 3. 131–143. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.131>.
11. Bila Yu. Bioenergy Assets as an Innovative Accounting Object: Definition and Recognition Criteria. *Oblik i finansy*. 2023. № 102(4). P. 5–10. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4\(102\)-5-10](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4(102)-5-10).

12. Муравський В. В. Організаційні аспекти делегування обліково-контрольних повноважень з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. *Бізнес-інформ*. 2013. № 11 (423). С. 128–132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_11_22.
13. Гуменна-Дерій М. Облік основних матеріальних ресурсів та аналіз ефективності логістичних операцій у будівництві. 2023. *Облік і фінанси*. № 99(1). С. 130–134. DOI 10.33146/2307-9878-2023-1(99)-130-134.
14. Муравський В.В. Регістри, форми обліку та комп'ютерно-комунікаційні технології. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. *Економічні науки*. 2017. Вип. 32. С. 231-239. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2017_32_25.
15. Судин Ю. Гудвіл у системі бухгалтерського обліку: компоненти і класифікація. Облік і аудит. *Вісник ТНЕУ*. 2016. № 2. URL: [http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3952/1/Судин Ю..pdf](http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3952/1/Судин%20Ю..pdf).
16. Судин Ю. Стратегічний аналіз гудвілу в обліково-аналітичній системі підприємства. *Світ фінансів*. 2015. 2. С. 156–163. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/3759>.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» vid 16.07.1999 r. № 996-XIV [Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» dated July 16, 1999 No. 996-XIV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. [in Ukrainian].
2. Chumachenko, M. H. (2003). Upravliynsyyi oblik potrebuie pidtrymky [Management accounting needs support]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt - Accounting and auditing*, 5, 3-7. [in Ukrainian].
3. Holov, S. F., Yefimenko, V. I. (1996). Finansovyi ta upravliynsyyi oblik [Financial and management accounting]. Kyiv: Avtointerservis, 554 p. [in Ukrainian].
4. Zadorozhnyi, Z.-M. V., Averkyn, Ya. F. (2019). Upravliynsyyi oblik: osoblyvosti ta pryntsyipy [Management accounting: features and principles]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky - Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 1, 114-120. Retrieved from <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/34474>. [in Ukrainian].
5. Rozheliuk, V. M., Denchuk, P. N. (2016). Istorychni peredumovy henezysu upravliynskoho obliku ta yoho esentsiia v Ukraini [Historical prerequisites of the genesis of management accounting and its essence in Ukraine]. *Biznes inform*, 11, 331-339. Retrieved from http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/15123/1/business-inform-2016-11_0-pages-331_339.pdf. [in Ukrainian].
6. Dovzhyk, O. O., Harkusha, S. A., Dovzhyk, E. A., Harkusha, S. A. (2014). Upravliynsyyi oblik na silskohospodarskykh pidpriemstvakh: osoblyvosti pobudovy [Management accounting at agricultural enterprises: construction features.]. *Visnyk KhNAU. Seriya: Ekonomichni nauky - KHNAU Bulletin. Series: Economic sciences*, 4, 124-135. [in Ukrainian].
7. Zadorozhnyi, Z.-M. V., Krupka, Ya. D., Ometsinska, I. Ya. (2015). Kontseptsiiia rozvytku bukhhalterskoho obliku, analizu ta audytu v Ukraini [Concept of development of accounting, analysis and audit in Ukraine]: monohr. Ternopil:

-
- TNEU, 320 p. Retrieved from http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5793/1/Kontsepsia_rorvytku_buhgalterskogo_obliku-2015.pdf. [in Ukrainian].
8. Derii, V. A. (2013). Metody vnutrishnohospodarskoho kontroliu za vytratamy na vyrobnytstvo u silskohospodarskykh pidpriemstvakh [Methods of intra-farm control over production costs in agricultural enterprises]. *Stalyi rozvytok ekonomiky - Sustainable economic development*, 18, 254-257. [in Ukrainian].
 9. Zadorozhnyi, Z.-M. V., Krupka, Ya. D., Ometsinska, I. Ya. (2013). Stan i perspektyvy rozvytku vitchyznianoï systemy obliku [State and prospects of the development of the domestic accounting system]. Ternopil: TNEU, 294 p. [in Ukrainian].
 10. Bila, Y. (2023). Bioenergy assets in the global climate scenario: multilevel model of functions. *Herald of Economics*, 3. 131–143. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.131>. [in English].
 11. Bila, Yu. (2023). Bioenergy Assets as an Innovative Accounting Object: Definition and Recognition Criteria. *Oblik i finansy*. pp. 5-10. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4\(102\)-5-10](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4(102)-5-10). [in English].
 12. Muravskiy, V. V. (2013). Orhanizatsiini aspekty delehuвання oblikovo-kontrolnykh povnovazhen z vykorystanniam informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Organizational aspects of delegation of accounting and control powers using information and communication technologies]. *Biznes-inform*, 11 (423), 128-132. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_11_22. [in Ukrainian].
 13. Humenna-Derii, M. (2023). Oblik osnovnykh materialnykh resursiv ta analiz efektyvnosti lohistychnykh operatsii u budivnytstvi [Accounting of basic material resources and analysis of the effectiveness of logistics operations in construction]. *Accounting & Finance - Oblik i Finansy*, 99(1). DOI: 10.33146/2307-9878-2023-1(99)-130-134. [in Ukrainian].
 14. Muravskiy, V. V. (2017). Reistry, formy obliku ta kompiuterno-komunikatsiini tekhnolohii. [Registers, accounting forms, and computer-communication technologies]. *Naukovi Pratsi Kirovohradskoho Natsionalnoho Tekhnichnoho Universytetu – Scientific Works of Kirovograd National Technical University: Economic Sciences*, (32), 231-239. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2017_32_25 [in Ukrainian]
 15. Sudyn, Yu. (2016). Hudvil u systemi bukhhalterskoho obliku: komponenty i klasyfikatsiia [Goodwill in the accounting system: components and classification. Accounting and auditing]. *Visnyk TNEU - Herald of TNEU*, 2. Retrieved from http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3952/1/Судин_Yu..pdf. [in Ukrainian].
 16. Sudyn, Yu. (2015). Stratehichniy analiz hudvilu v oblikovo-analitychnii systemi pidpriemstva [Strategic analysis of goodwill in the accounting and analytical system of the enterprise]. *Svit finansiv - The world of finance*, 2, 156-163. Retrieved from <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3759>. [in Ukrainian].

Статтю отримано 10 жовтня 2024 р.
Article received October 10, 2024.